

N:o 151.

Af herr **H. F. A. E. Pantzarhielm**, om skrifvelse till
Kongl. Maj:t angående åtgärder i fråga om importen af
och rörelsen med artificiella sötämnen.

En fråga, som på senare tiden äfven hos oss blifvit bragt på tal, är sackarinfrågan.

Medan man fordom ansåg den söta smaken för ett karakteristiskt kännetecken företrädesvis för *sockerarterna* (rör- och betsocker, drufsocker, fruktsocker, mjölksocker m. fl.), och antalet öfriga ämnen, som delade denna egenskap med sockerarterna (glycerinet må här nämnas såsom ett exempel), var ringa, har man i nyare tid lärt sig på artificiell väg framställa ett antal ämnen, hvilka i likhet med sockerarterna utmärka sig genom en delvis mycket hög grad af sötna.

Dessa *artificiella sötämnen* skilja sig emellertid från sockerarterna icke blott derigenom, att de icke, såsom dessa, förekomma i naturen, utan också derigenom, att de hafva en kemisk sammansättning, alldeles olika sockerarternas. Under det de egentliga sockerarterna endast bestå af kol, väte och syre, innehålla de hittills framställda artificiella sötämnena jemte dessa element äfven andra grundämnen, såsom svafvel och qväfve eller också qväfve ensamt, och räknas till de från *benzol* härstammande ämnena eller till de s. k. *aromatiska kolvätena*.

Det äldsta af de artificiella sötämnena är det år 1879 upptäckta *sackarinet*. Dock har derjemte inom handeln och näringarna en mängd andra namn för detta ämne¹⁾ och dess natriumsalt vunnit insteg.

¹⁾ Sackarinsykos, zuckerin, dulcin, krystallos, rondolin, sackarinol, sackarinos, sackarol, sackarosin, sucrin, sulfimid, sykorin, sykos o. s. v.

Två andra artificiella sötämnen äro exempelvis *dulcin* och *glycin*, hvilka dock icke på långt när vunnit samma betydelse som sackarinet. Ty tillverkningen af *dulcin* har hittills icke ernått något nämnvärdt omfång (under tiden augusti—december 1900 belöpte sig i Tyskland hela den inländska produktionen till endast 24 kg.), och *glycinet* synes ännu icke alls hafva kommit till användning inom lifsmedelsindustrien.

Deremot har tillverkningen af sackarin och dess preparater ernått stor betydelse och har i synnerhet de senaste åren betydligt utvidgats. Detta beror väl delvis derpå, att det patent å tillverkning af sackarin, som 1884 beviljades firman Fahlberg & List i Tyskland, utlupit och att andra tillverkare numera fabriksmessigt framställa sackarin väsentligen enligt den patenterade metoden. Men hand i hand med denna utvidgning af sackarinets fabriksmessiga tillverkning gå också oafåtligt fortsatta bemödanden att allt mer utbilda och förbättra sätten att framställa sackarin samt genom stegring af den relativa kvantitet, som vid fabrikationen vinnes och genom ett ändamålsenligt tillvaratagande af alla biprodukter göra fabrikationen allt mer vinstgivande trots det ständiga prisfallet. (Medan vid fabrikationens början 1 kg. sackarin kostade ungefär 150 tyska mark, säljes det numera till cirka 20 mark pr kg.)

Sackarinet är ett hvitt, kristalliniskt pulver, lättlösligt i vatten och besitter en söt smak, som många gånger öfverträffar sockrets. Tillsätts organiska ämnen med sackarin, har man funnit, att det eger antiseptiska och konserverande egenskaper. Vid förtäring har det visat, att det bortgår utan sönderdelning och att det alltså är *fullständigt värdelöst som näringsämne*. I vissa sjukdomar, t. ex. i sockersjukan, der socker icke får förtäras, har det fått användning såsom läkemedel.

På grund af sina antiseptiska egenskaper har man ansett det hafva en menlig inverkan på matsmältningen.

Då raffinerad sackarin, enligt fabrikanternas uppgift, är ända till 550 gånger sötare än socker, så är tydligt, att, sedan produktionen af detta sötämne tagit en stor och starkt tillväxande utveckling (se bil. 1) samt uppnått en afsevärd användning icke minst inom maldrycksfabrikationen, detta, synnerligast i länder med en betydligare maldrycks- och hvitbetssockerindustri, väckte bekymmer såväl hos fabrikanterna som de korn- och hvitbetsodlande landtmännen. När härtill kom, att statsverken gingo miste om tull eller skatt för det af sackarinet undanträngda sockret, samt allmänheten på ett illojalt sätt bjöds på en i näringshänseende värdelös fabriksvara i stället för en god och närande jordbruksprodukt, så sökte man snart i de flesta kulturländer att genom mer och mindre stränga

lagar stäffa eller förhindra sackarinets användning, hvarjemte man genom importförbud eller höga tullar sökte skydda sig mot detsamma (se bilagorna 2, 2 a, 2 b och 2 c).

I bilagan 2 lemnas i öfversättning en öfversigt öfver de för sötämnesnäringen utom i Tyskland gällande allmänna bestämmelserna, hvarjemte i bilagorna 2 a, 2 b och 2 c en öfversättning särskildt meddelas af de nuvarande förordningarna i Belgien, Italien och Österrike-Ungern angående samma sak.

I Tyskland trädde 1898 en lag i kraft, som *förbjuder* sackarins användning vid beredning af bier, svagdricka, vin, likörer, fruktsafter, socker och stärkelsesirap samt konserver, hvilka då voro de ämnen, man lättast kunde förfalska med sackarin, hvarjemte deklarationstvång ålades för sådana njutnings- och näringsämnen, i hvilka sackarin för öfrigt kunde komma till användning. Denna lag har dock varit lätt att kringgå. Fabrikanterna af nämnda drycker aktade sig nemligen visliga för att tillsätta sackarin vid tillverkningen, men bierkuskar och återförsäljare försågos med sackarin, som omedelbart före serveringen tillsattes resp. drycker. Någon lagöfverträdelse från fabrikanternas sida förelåg alltså icke.

Denna lag, lätt att kringgå, har, som synes af bil. 1, ökat sackarinförbrukningen i Tyskland i stället för att, som dermed afsågs, minska densamma.

Det är tydligt, att de varor, hvilkas smak behöft upphjelpas af detta kemiska preparat, icke varit af första klass, och har dess användande haft till följd, att den ärligt arbetande fabrikanten i sin handtering lidit afbräck genom detta medels införande.

Då 1898 års lag sålunda visade sig vara vanmäktig gent emot det tilltagande missbruket af sackarin, beslöt tyska riksdagens budgetkommission den 2 mars 1899 att till riksdagen ingå med begäran om, att konstgjorda sötningsmedel blifva hänvisade till apoteken, och att de derifrån endast på läkares anordning expedieras, hvilket beslut fattades enhälligt. Denna hemställan godkändes dock icke af riksdagen. Under diskussionen härom framhölls, att sackarin skulle beskattas och förtullas i likhet med socker, men i proportion till sin sötma. Man påvisar härvid, att tullen å melass, råsocker och raffinadsocker är olika och högst å raffinad, då detta består af rent socker och sålunda har såsom försötningsmedel större värde än öfriga sockerarter. Uppstår nu ett eller flera ämnen, som hafva såsom försötningsmedel större värde än raffinad, böra dessa i proportion härtill beskattas.

Den 7 juli 1900 beslöt äfven tyska riksdagen att i skrifvelse till de

förbunda regeringarna hemställa om framläggande för riksdagen af förslag till en lag, genom hvilken de konstgjorda sötämnena komme att beskattas på ett sätt, som motsvarade deras sötma i förhållande till sockrets och dettas beskattning enligt då gällande lag.

Med anledning häraf framlades för fjorårets riksdag det förslag till lag, som i öfversättning bifogas under bil. 3. Detta lagförslag är ännu icke, såvidt jag har mig bekant, i riksdagen slutbehandladt. Detsamma (lagförslaget) har upptagit 1898 års lag och söker med ledning af den vid densammas tillämpning vunna erfarenheten gifva dess stadganden en ändamålsenligare gestalt (§ 2—4); den pålägger dessutom (§ 8) sötämnet en afgift; och för att betrygga dess säkra utgörande, stadgar den icke blott en skärpt tillsyn (§§ 10 och följande), utan ock en sådan inskränkning i handeln med sötämnen, att ett öfvervakande möjliggöres (§ 5).

I Sverige räknas sackarinet till medicinalierna och får tullfritt införas — dock endast af apotekare. Lagstiftarens mening med detta påbud torde icke kunna missförstås, men detsamma har af de privilegierade importörerna tolkats på ett så fördomsfritt sätt, att tiden verkligen får anses vara inne att äntligen sätta en gräns för ett geschäft, som hufvudsakligen går ut på att förfalska närings- och njutningsmedel till förfång för den mera ärlige fabrikanten af sådana varor samt till förlust och skada för allmänheten, staten, jordbruket och sockerindustrien. Ehuru importerad sackarin från den 1 juli 1898 måste inregistreras, möta dock stora svårigheter att exakt uppgifva mängden af till landet importerade, artificiella sötämnena. Dessa gå nämligen, som redan nämnts, i marknaden under en mångfald olika namn och passera i mindre kvantiteter sannolikt oftast tullen utan inregistrering. I ett föredrag å skånska ingenjörsklubben i mars 1900 uppgafs såsom sannolikt, att importen af sackarin uppgick till cirka 10,000 kg. om året. I tidningspressen uppgafs redan 1899 denna import till 15 å 20,000 kg. (se Helsingborgsposten för den 16 mars 1899). Sjelf skulle jag, på grund af de uppgifter, som jag på enskild väg varit i tillfälle att inhemta, vilja sätta den årliga importen af artificiella sötämnena till omkring 15,000 kg.

Statistiken för år 1900 visar emellertid, att under nämnda år sackarin inregistrerats för ett värde af 86,412 kr., och för att icke göra mig

skyldig till någon öfverdrift, skall jag i nedanstående beräkningar hålla mig till denna låga siffra.

Efter ett pris af 20 mark eller 18 kronor pr kg. motsvaras nyssnämnda summa af 4,800 kg. sackarin. Under antagande, att sackarin är blott 500 gånger sötare än socker, motsvara 4,800 kg. sackarin 2,400,000 kg. socker, hvilkets värde kan sättas till 1,200,000 kr. Vid ett rendement af $12\frac{1}{3}\%$ fordras för att framställa 2,400,000 kg. socker 19,200 ton betor. Antages, att ett med hvitbetor besädt tunnland jord lemnar en skörd, hvaraf i medeltal erhålles 1,900 kg. socker, så fordras för att producera 2,400,000 kg. socker beteskörden af 1,263 tunnland jord, som utvisar den areal jord, å hvilken betodling förhindras genom nämnda sackarinimport. Hvarje importerad kvantitet sackarin af 4 kg. vigt undantränger alltså betodling å mer än ett tunnland jord. Skulle således sackarinimporten i verkligheten uppgå till omkring 15,000 kg., så skulle derigenom bortåt 4,000 tunnland jord undandragas förmånen att odla sockerbetor.

Med en accis af 13: 51 kronor pr ton betor skulle skatten för 19,200 ton betor utgöra 259,392 kronor, som på detta sätt beröfvas statsverket. Hvarje kg. sådant sötämne, som tullfritt importeras, kostar således statsverket indirekt något öfver 54 kronor.

På skånska sockerfabrikens bekostnad verkställdes under år 1898 en serie undersökningar i ändamål att utröna förekomsten af sackarin å olika i handeln förekommande närings- och njutningsmedel, företrädesvis i drycker.

Resultaten af dessa undersökningar ha benäget blifvit ställda till min disposition och återfinnas under bil. 4—14. Vid elfva kemiska stationer och laboratorier hafva 284 olika slag af närings- och njutningsmedel undersökts. Af dessa visade sig 138 eller 48,6 % innehålla sackarin, hvilken siffra bäst visar sackarinets utsträckta användning. Genom de utförda analyserna visades det vidare, att sackarin var närvarande i 4,5 % af öl, 46,2 % af svagdricka, 5,3 % af saft samt 69,1 % af socker- och champagnedricka, äppelöl, goodtemplarmjöd och lemonad. Hvad särskildt lemonaden angår, så voro 75,5 % af undersökta prof sackarinhaltiga. Sötningemedlet har äfven funnits i några bakverk i en af Sydsveriges städer. Några prof af konfekt och karameller hafva senare analyserats och visat sig vara sackarinfria. (Bil. 15.)

Af särskildt intresse för frågans belysning är den undersökningsserie af handelns sockerdricka och lemonad, som, hemtad från Teknisk Tidskrift, här meddelas under bil. 16. — Rörande svagdricka särskildt meddelas resultatet af en serie undersökningar i bilaga 17.

Af dessa undersökningar framgår, att sackarin i vårt land har en ganska vidsträckt användning vid tillverkningen af malt- och läskedrycker. Det relativt billiga priset på detta surrogat — sackarin är 14 gånger billigare än socker — förleder, synes det ganska allmänt, den mindre nogräknade fabrikanten att till allmänheten utbjuda en vara, som han försett med oriktig etikett. Ett af malt beredt svagdricka är en sund och närande dryck, men tillverkas det af sackarin och bränd stärkelse, så torde rent vatten böra föredragas.

Det berättigade i att beskatta de artificiella sötämnen på liknande sätt som sockret, med hvilket de, som ofvan berörts, redan under en följd af år allvarsamt konkurrera, erkännes också numera allmänt i princip. Men beskaffenheten af det eventuella skatteobjektet och det i allmänhet höga beloppet af den skatt, som i följd häraf blifvit ifrågasatt, har gjort det tvifvelaktigt, om ett effektivt medel kunde utfinnas att förhindra ett kringgående af skattebestämmelserna och särskildt försöken att undandraga sig införseltull. Fortsatta dryftningar af frågan och de erfarenheter, som de gjorda lagstiftningsförsöken medfört, synas emellertid i andra land hafva ledt till den öfvertygelsen, att genomförandet af ett tillräckligt tull- och skatteskydd är möjligt blott i förbindelse med en inskränkning i handeln med sötämnen, hvarigenom myndigheterna — såsom förhållandet är t. ex. med margarinet — sättas i stånd att öfvervaka ej blott dessa ämnens bringande i den inländska rörelsen, utan också rörelsen sjelf.

En inskränkning i sötämneshandeln betingas dessutom oafvisligen af andra grunder, hvilka falla inom lifsmedelslagstiftningens område. Visserligen anses förtärandet af sötämne i de små kvantiteter, som kunna komma i betraktande för den enskilde förbrukaren, af den medicinska vetenskapen ofarligt för helsan. Men å andra sidan sakna de artificiella sötämnen allt näringsvärde. Närings- och njutningsmedel, vid hvilkas tillverkning sådana ämnen användas, hafva således ett mindre näringsvärde än de, hvilkas sötma åstadkommits med rör- eller betsocker, och fördenskull synes det i sin ordning, att förbrukaren skyddas mot bedrägeri i fråga om de ämnen, som vid varans tillverkning användts.

Med anledning af hvad jag sålunda haft äran anföra, får jag vördsam- samt föreslå Riksdagen

att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utreda, huruvida äfven i vårt land särskilda åtgärder beträffande importen af och rörelsen med artificiella sötämnen böra vidtagas, i ändamål att bättre tillgodose såväl statens ekonomiska intressen som ock industriens och landtbrukets behof af skydd mot en illojal konkurrens äfvensom allmänhetens berättigade kraf på säkerhet mot förfalskning af mat och dryck i det dagliga lifvet, samt derefter för Riksdagen framlägga förslag till de närmare föreskrifter derom, hvartill denna utredning må föranleda.

Stockholm i februari 1902.

H. Pantzarhielm.

I motionens syfte instämma:

M. Dahn.

Ivar Månsson.

Jöns Andersson.

Carl A. Trolle.

Nils Nilsson.

A. Thylander.

T. Gussing.

Nils Andersson.

Bilaga 1.**Uppgifter**

om

sackarintillverkningen i Tyskland samt detta lands**import och export deraf.**

1894—95	3	fabrikers tillverkning	32,937	kg.	sackarin
1895—96	3	»	33,528	»	»
1896—97	4	»	34,682	»	»
1897—98	5	»	86,868	»	»
1898—99	6	»	146,206	»	»
1899—00	6	»	159,383	»	»

Importen till Tyskland af konstgjorda försötningsmedel (Süss-Stoffe) utgjorde 1899 9,700 kg., deraf från Frankrike 7,500 kg. och från Schweiz 1,400 kg. År 1900 var importen 30,400 kg., deraf från Frankrike 27,100 kg, från Schweiz 2,200 kg. Den tyska exporten utgjorde 1899 44,100 kg., deraf till England 5,600 kg., till Ryssland 14,000 kg., till Amerika 11,500 kg. Under år 1900 steg exporten till 65,400 kg., deraf till England 5,800, till Ryssland 25,300 kg., till Amerika 17,200 kg.

Förbrukningen af sackarin i Tyskland från inhemsk tillverkning var 1898 29,172 kg. samt af importerad sackarin 3,000 kg. År 1899 förbrukades af inom landet tillverkad sackarin 50,810 kg. samt af

importerad sackarin 8,700 kg. Under månaderna augusti—december 1900 inländsk sackarin 39,939 kg., dertill kommer för sagde tid 9,600 kg. importerad sackarin. (Detta enligt uppskattning af Reichsbevollmäktigte för Zölle und Steuern.)

Bilaga 2.

Sötämnesnäringen i länder

Landets namn.	Tillverkning af sötämnen.	Tull pr 100 kg.	Skatt.
1	2	3	4
1. Belgien.	Tillverkning af sötämnen är förbjuden.	Tullfria (såvida öfverhufvud införel är tillåten.) (Se spalt 5!)	—
2. Bulgarien.	— — —	— — —	—
3. Finland.	Ingen tillverkning af sötämnen eger rum.	12,000 Riksmark. (150 finska mark pr kg). Kejsersliga Senatens för Finland förordning (Handels-Archiv, 1890, s. 137).	—
4. Frankrike.	Sötämne tillverkas af Société chimique des Usines du Rhône i St. Fons vid Lyon.	— — —	—
5. Grekland.	Ingen tillverkning af sötämnen eger rum.	20 % af värdet. Enligt Art. 3 i grekiska tulltaxan af 20 december 1892 (Handels-Archiv 1899, s. 106).	—

utom Tyskland.

Närings-inskränknin ^g ar.	A n m ä r k n i n g a r.
5	6
<p>Införsel, tillverkning, transport, innehafvande och försäljning af sötämnen och sötämnehaltiga varor förbjuda.</p> <p>Undantag kan beviljas för sötämne, som af apotekare införes för medicinskt bruk.</p> <p>Art. 4 §§ 1, 3 o. 4 i Lagen af 9 Aug 1897 (Se Deutsches Handelsarchiv 1897, s. 578!).</p> <p>Införsel af sackarin förbjuden.</p> <p>Förteckning öfver de å bulgarisk sida med införsel förbud belagda varor; offentliggjord i Bulgariens officiella tidning den 30 Sept. (3 okt.) 1900. — Bulletin Commercial för 3 nov. 1900. — (Handels-Archiv 1901, s. 137.)</p> <p>Få enligt lag endast användas för farmaceutiska och medicinska ändamål.</p> <p>Införsel förbjuden.</p> <p>Franska tulltaxan (N:o 281) den 11 januari 1892, aftryckt i Bulletin de statistique 1892, februarihäftet s. 190 (Deutsches Handels-Archiv 1892 s. 330).</p> <p>Införsel tillåten endast för farmaceutiskt bruk och äfven detta blott med finansministerns särskilda tillstånd.</p> <p>För ett och samma apotek får icke mer än 320 gram årligen införas.</p> <p>Kongl. Förordn. af 25 Juni 1900 (Handels-Archiv 1900 (Handels-Archiv 1900, s. 810).</p>	<p>Finansministerns verkställighetsförrådning till lagen af 9 aug. 1897, såvidt den rör dennes 4 Art., är i öfversättning bilagd (Bil. 2 a till denna tabell).</p> <p>Sedan någon tid tillbaka gå postförsändelser, som betecknas såsom »profver utan värde» och hvilka förut utan vidare genom posten tillställes adressaten, genom tullverket, emedan utländska firmor hade tagit sig före att i en mängd mindre försändelser af sagda slag fördela större mängder sötämne för att undandra vara förtullning.</p>

Landets namn.	Tillverkning af sötämnen.	Tull pr 100 kg.	Skatt.
1	2	3	4
6. Storbritannien.	Tillverkning af sötämnen eger antagligen icke rum.	Tullfria.	—
7. Japan.	Ingen tillverkning af sötämnen eger rum.	10 % af värdet. N:o 136 a i Japanska tulltaxan af 26 mars 1897 (Handels-Archiv 1900 s. 447).	—
8. Italien.	— — —	800 Mark (10 Lire pr kilo). Italienska tulltaxan N:o 57 i den lydelse, den erhållit den 24 nov. 1895, aftryckt i Deutsches Handels-Archiv 1896, s. 239.	—
9. Nederländerna.	Såvidt känt är tillverkas intet sötämne.	5 % af värdet (som »specerivara»). Nederländska finansministerns förordningar af 17 sept. 1888 (Handels-Archiv 1888, s. 835) och af 18 december 1889 (ibidem 1890, s. 84).	—
10. Norge.	Ingen tillverkning af sötämnen eger rum.	15 % af värdet (såsom obenämnd vara, N:o 687 i den sedan den 1 april 1900 gällande tulltaxan, Handels-Archiv 1900 s. 681).	—

Närings-inskränkningar.	A n m ä r k n i n g a r .										
5	6										
<p>Användning af sötämne vid öltillverkningen förbjuden.</p> <p>Förordning af 23 maj 1888, utfärdad på grund af Sect. 5 i Customs and Inland Revenue Act. af 1888.</p> <p>— — —</p> <p>Införsel och tillverkning förbjudna, dock med förbehåll, att tillstånd till införsel för farmaceutiska ändamål kan meddelas.</p> <p>Förordning af 29 september 1889, hvilken gjorts till lag genom lag af 15 maj 1900 (Handels-Archiv 1889 s. 644, 1890 s. 318), samt N:o 57 i tulltaxan.</p> <p>— — —</p> <p>Sötämnen räknas till de surrogater, som äro förbjudna att användas vid maltdrycksberedning.</p> <p>Lag af 28 juni 1890 och Finans- och tulldepartementets utslag den 27 sept. 1894.</p>	<p>Sötämneshandlingen i Storbritannien är genom »patent» förbehållen en enda fabrik. Denna tillverkar dock ingenting, utan inför varan från Frankrike och Tyskland. Fabriken är genom kontrakt förpligtad att taga åtminstone hälften af sitt behof från fabriken i Lyon.</p> <p>Under år 1899 belöpte sig införseln till 2,200 kilo med ett värde af 22,000 Mark.</p> <p>Italienska finansministeriets förordning af 5 okt. 1889 angående införsel af sackarin för farmaceutiska ändamål (Gazetta ufficiale för 9 okt. 1889) är i öfversättning bilagd denna tabell (Bil. 2 b).</p> <p>Denna förordnings stadganden gälla ock för farmaceutiska bolag och dem, som drifva grosshandel med apoteksvaror, såvidt de införa sötämnena för afyttring till apotekare.</p> <p>Dekret af 26 aug. 1894 N:o 415 (Deutsches Handels-Archiv 1894 s. 1000).</p> <p>Införseln uppgick</p> <table data-bbox="710 1088 1132 1206"> <tr> <td>1896 till</td> <td>2,512 kilo</td> </tr> <tr> <td>1897 »</td> <td>1,635 »</td> </tr> <tr> <td>1898 »</td> <td>2,298 »</td> </tr> <tr> <td>1899 »</td> <td>5,690 »</td> </tr> </table> <p>de 6 första månaderna af</p> <table data-bbox="710 1273 1118 1307"> <tr> <td>1900 till</td> <td>2,662 »</td> </tr> </table> <p>Konsumtionen af sötämnena är obetydlig. Behovvet täckes genom införsel från Tyskland.</p>	1896 till	2,512 kilo	1897 »	1,635 »	1898 »	2,298 »	1899 »	5,690 »	1900 till	2,662 »
1896 till	2,512 kilo										
1897 »	1,635 »										
1898 »	2,298 »										
1899 »	5,690 »										
1900 till	2,662 »										

Landets namn.	Tillverkning af sötämnen.	Tull pr 100 kg.	Skatt.
1	2	3	4
11. Österrike.	Ingen tillverkning af sötämne eger rum.	20 Mark (10 fl. guld). N:o 331 i österrikisk-ungerska tulltaxan enligt dess lydelse 1 juli 1893 (Handels-Archiv 1893 s. 579).	—
12. Portugal.	Ingen sötämneshandling synes existera.	8,163 Mark (18 milreis pr kilo) för sötämne, som enligt särskildt tillstånd införes af apotekare. N:o 158 i portugisiska tulltaxan af 10 maj 1892, aftryckt i Deutsches Handels-Archiv 1892, s. 676.	—
13. Rumänien.	Ingen tillverkning af sötämnen eger rum.	Införseltull 162 Mark (2 Lei pr kilo). Art. 141 i rumäniska tulltaxan enligt lydelsen den 1 januari 1894 (Deutsches Handels-Archiv 1894, s. 563). Dessutom inom riket stadstull: 2,025 Mark (25 Lei pr kilo).	—
14. Ryssland.	Sötämne tillverkas af firman Schweikert & Frölich i Pabijanizu, guvernementet Petrokow. Årlig tillverkning circa 12,000 kilo.	47,62 Mark. (enligt fördrag 29,76 Mk) [3,60 (enl. fördrag 2,25) rubel pr pud brutto — kemiska och farmaceutiska produkter, ej specificerade].	—

Närings-inskränkningar.	A n m ä r k n i n g a r.
5	6
<p>Införsel är endast under särskilda vilkor medgifven för apotekare samt drog- och materialvarugrosshandlare. Användning af sötämnen vid yrkesmässig tillverkning af närings- och njutningsmedel äfvensom försäljning af sötämnen och af lifsmedel, vid hvilkas beredning sötämne användts, äro, fränsedt särskilda undantag för sockersjukpatienters behof m. m., förbjudna. Hithörande förordningar (N:o 49—52 af 20 april 1898) äro bifogade denna tabell (Bil. 2 c).</p> <p>Införsel förbjuden, utom för apotekare. Förordning af 9 augusti 1888 (Handels-Archiv 1888, s. 771).</p> <p>Införsel förbjuden; dock kan Centraltullförvaltningen gifva apotekare tillstånd att för sina apoteksbehof införa sötämnepastiller i små mängder och till högst 200 grams nettovikt årligen.</p> <p>Lag af 4 april 1900. Monitoral Oficial för 6/14 april 1900 N:o 5 (Handels-Archiv 1900, s. 1109).</p> <p><i>Användning</i> af sötämnen är tillåten endast för medicinskt ändamål och vid utförande af vetenskapliga undersökningar.</p> <p><i>Handel</i> med sötämnen är endast tillåten på apotek efter läkares recept och — med tillstånd af handels- och finansministeriet — från apoteksvarudepöter för leverans till apotek samt krono- och kommunallaboratorier.</p> <p><i>Fabrikationen</i> är tillåten för försäljning till apotek och apoteksvarudepöter.</p> <p>Endast för dessa är <i>införsel</i> tillåten.</p> <p>Förbjuden är <i>införsel</i> af njutningsmedel och drycker, som innehålla artificiella sötämnen.</p> <p>Lag af 5/18 juni 1900, aftryckt i N:o 93 af ryska lagsamlingen 10/23 aug. 1900. (Handels-Archiv 1900, s. 1024).</p>	<p>Införseltullen får erläggas med portugisiskt pappersmynt, som för närvarande står ungefär 33 % under nominella värdet. Tullen blir således i samma proportion billigare än enligt taxan.</p>

Landets namn.	Tillverkning af sötämnen.	Tull pr 100 kg.	Skatt.
1	2	3	4
15. Sverige.	Sötämnen tillverkas icke eller åtminstone endast i liten skala.	— — —	—
16. Schweiz.	Sötämnen tillverkas af »die Gesellschaft für chemische Industrie» i Basel och af den Siegfriedska fabriken i Zofingen, kantonen Aargau. Beträffande tillverkningens omfång hafva närmare uppgifter ej kunnat erhållas. Den har på senare åren väsentligen förbättrats. La Société chimique des Usines du Rhône i La Plaine, kantonen Genève tillverkar sjelf intet sötämne, utan tar det från fabriken i Lyon (se ofvan sid. 4), hvars filial den är.	6,40 Mark (8 francs). N:o 14 i Schweiziska tulltaxan, enligt dess lydelse den 1 jan. 1894. (Handels-Archiv 1894, s. 267).	—
17. Spanien.	Ingen tillverkning af sötämnen eger rum.	1,280 Mark (16 pesetas pr kg).	100 kilo. 240 Mk.

4	5	6
<p>Närings-inskränknin^gar.</p> <p>Tillåten är blott införsel — och denna tullfri — genom apotekare eller efter Medicinalstyrelsens, Vetenskapsakademiens eller vederbörande universitetsfakultets hörande af vetenskapsmän till begagnande för vetenskapliga ändamål, eller ock, efter Kommerskollegii pröfning, af näringsidkare som styrka sig hafva behof af sådan vara för åstadkommande af sina tillverkningar.</p> <p>Art. »Sackarin» och »Apoteksvaror» N:o 16 i tulltaxan af 4 juni 1897. (Handels-Archiv 1898, s. 17).</p> <p>I kantonen Genève är tillsättning af sötämne till näringsmedel och drycker förbjuden.</p> <p>—</p> <p>Införsel, tillverkning, försändning, förvaring och försäljning af <i>näringsmedel</i>, som innehålla sötämnen eller liknande ämnen, äro i hela riket strängt förbjudna.</p> <p>Tillverkning och förvaring af sötämnen i sockerfabriker eller raffinaderier är likaledes strängt förbjuden.</p> <p>Sockerskattelag af 19 december 1899. (Handels-Archiv 1900, s. 141 och följande).</p>	<p>Handels-Arki^ver</p> <p>Någon särskild verkställighetsfö^rordning med afseende på vidstående tulltaxebestä^mmelse har icke blifvit utfärdad.</p> <p>Sötämnen tillverkas af Grunn Fines Bros i New York. Fabrikationens om- fattning omfattar</p> <p>19. Nordameri- kas Föränt- stater.</p>	<p>1</p>

Landets namn.	Tillverkning af sötämnen.	Tull pr 100 kg.	Skatt.
1	2	3	4
18. Turkiet.	—	—	—
19. Nordamerikas Förenta- stater.	Sötämnen tillverkas af firman Fries Bros i New- York. Fabrikationens om- fång okänt.	1,400 Mark (i rundt tal). (1 ¹ / ₂ dollar för engelskt skålpund = 0,453593 kg) och 10 % af vär- det. N:o 211 i den från den 24 juli 1897 gällande tulltaxan (Handels- Archiv 1897, s. 580).	—

Närings-inskränkningar.	A n m ä r k n i n g a r:
5	6
<p>Enligt Konstantinopels Handelsblad för 9 januari 1901 har införsel af sötämne till det Ottomanska riket blifvit förbjuden (Deutsches Handels- Archiv 1901, s. 138).</p>	

A	Z
<p><i>Bilagan 2 a.</i></p>	<p>Konstans Konstantins Handb. för 9 ja 1897 års införelse af söndags till utomlands rikt tillägnade (konstans handb. 1901, s. 132)</p> <p>Belgien.</p> <p><i>Verkställighetsförordning till lagen af den 9 augusti 1897* och Kongl. förordningen af den 21 samma månad.</i></p>

Brüssel den 23 augusti 1897.

§ 8.

Genom Kongl. förordningen af 21 augusti 1897 träda stadgandena i artikel 4 i kraft från den 23 i samma månad. Häraf följer, att från och med denna dag införelse, tillverkning, transport, innehafvande och försäljning af sackarin och liknande ämnen äfvensom af varor, hvilka innehålla sackarin eller liknande ämnen, äro förbjudna, dock med förbehåll för det i § 9 omnämnda undantag.

Enligt Artikel 12 skola sådana tillverkningar, om de införas eller i strid med lagen förefinnas inom landet, beslagtogs och konfiskeras, och importören eller innehafvaren skall derjemte böta från 1,000 till 5,000 francs.

§ 9.

Apotekare, som vill begagna sig af den genom lagens § 3 Artikel 4 medgifna förmån, skall före hvarje import af sackarin eller liknande ämnen till finansministern ställa en tillståndsansökan, innehållande:

1. namn, förnamn, yrke eller hemort (kommun, gata och husnummer);

2. uppgift om den mängd sackarin eller liknande ämnen, som han ämnar införa. Denna mängd får ej öfverstiga 100 gram;
 3. uppgift om varornas ursprungsört samt vederbörande tullkammare.
- Till stöd för sin ansökan skall sökanden bilägga ett intyg från vederbörande kommunalmyndighet, att han innehar det apotek, för hvilket sackarinet etc. är bestämdt.

§ 10.

När ansökningsen beviljats, har apotekaren att vid tiden för varans införande ställa sig de i §§ 11—18 här nedan stadgade vilkor till efterrättelse.

§ 11.

Sökanden eller hans ombud har att hos tullkammaren låta åt sig utfärda en förpassning, innehållande:

1. varumottagarens namn, förnamn, yrke och hemört (kommun, gata och husnummer);
2. den införda varans beskaffenhet, mängd och ursprungsört;
3. huru varan är förpackad och märkt;
4. den tid, inom hvilken varan måste framkomma till bestämmelseorten. Denna tid måste vara densamma, som erfordras för transporten;
5. det ministeriella tillståndsbevisets datum och nummer.

§ 12.

Samtidigt med utlemnandet af förpassningen lemna tullförvaltaren underrättelse härom till den skattekontrollör, inom hvars distrikt apoteket ligger, med uppgift om den för transporten bestämda tiden. Kontrollören meddelar denna underrättelse till föreståndaren för vederbörande skatteuppbörds kontor.

§ 13.

När förpassningen företetts, företaga tjänstemännen vid den tullkammare, genom hvilken varan införes, en undersökning af densamma och annotera resultatet deraf å handlingen. Derpå förse de kollyt med tullförsegling, hvilken icke må aflägnas förrän efter framkomsten till bestämmelseorten och i närvaro af vederbörande tjänstemän.

§ 14.

När kollyt inkommit till apotekaren, underrättar denne derom föreståndaren för skatteuppbördskontoret, hvilken med sitt biträde företager varans besigtning och genom annotering på handlingen intygar, att densamma införts på apoteket.

§ 15.

Apotekare må endast efter läkares recept utlemna sackarin. Recepten skola med löpande numrering sammanföras i ett särskildt register.

§ 16.

Dessutom åligger det apotekaren att föra ett register, hvori han har att införa dels uppgift om den tullkammare, som utfärdat förpassningen, dennas datum och nummer äfvensom den deri uppgifna mängden sackarin dels, i mån af förbrukning, den använda mängden af dessa varor, dagen för deras användning jemte receptets nummer.

§ 17.

När hela den på en förpassning tagna posten är försäld, underrättar apotekaren vederbörande tjänstemän derom, hvilka med ledning af de i de begge näst föregående paragraferna föreskrifna registren granska förhållandet och gifva intyg derom i förpassningen. Denna återsändes derpå till den tullkammare, som utstält den, för att der registreras.

§ 18.

Tid efter annan skola distriktskontrollörerna och provinsialinspektörerna genom granskning af registren och undersökning af den kvantitet sackarin etc., som finnes kvar på apoteket, öfvertyga sig om att intet oloffigt bruk af hithörande införda varor förekommit.

Finansministern.

Bilagan 2 b.

Italien.

N:o 6416 (serie 3 a) af den officiella samlingen af konungarikets lagar och förordningar innehåller följande ministeriella kungörelse:

På grund af artikel 1 af kongl. förordningen den 29 september 1889 — N:o 6407 (serie 3 a) — hvilken bemyndigar finansministern att meddela föreskrifter rörande införsel af sackarin för farmaceutiska ändamål förordnar finansministern:

Artikel 1.

Införsel af sackarin (benzoësyresulfinid) för farmaceutiska ändamål må endast ske vid tullkammare af första klass.

Artikel 2.

Transport af sackarin från en tullkammare till en annan må icke ske, innan varan undersökts samt finansministeriets bemyndigande erhållits.

Artikel 3.

Farmaceuter, hvilka önska erhålla rättighet att för beredning af läkemedel införa sackarin, hafva att för hvarje gång göra ansökan derom hos finansministeriet.

Ansökningen skall innehålla:

- a) uppgift om det för import afsedda sackarinets ursprung, mängd samt märke å förpackningen;
- b) uppgift om den tullkammare, vid hvilken sackarinet skall införas i riket, och om den, hvarest det skall förtullas;
- c) uppgift om kommun, gata och nummer å det hus, i hvilket det apotek, för hvilket sackarinet är bestämdt, är beläget;

d) ett formligt löfte att använda sackarinet uteslutande till beredning af farmaceutiska produkter.

När ansökan första gång ingifves, skall den vara åtföljd af ett intyg från vederbörande kommunalmyndighet, att sökanden är titular innehafvare af det apotek, som skall erhålla sackarinet.

Ansökningar, i hvilka någon af ofvan föreskrifna uppgifter saknas eller hvilka icke äro åtföljda af kommunalmyndighetens intyg, blifva icke till pröfning upptagna.

Artikel 4.

Tulldeklarationen skall, utom de i Artikel 24 af tullstadgan föreskrifna uppgifter, äfven innehålla ett tillkännagifvande hvar apoteket är beläget (kommun, gata och husnummer) samt en försäkran, att sackarinet uteslutande kommer att användas för farmaceutiska ändamål.

Artikel 5.

Sedan ministeriets bemyndigande erhållits, har tullkammaren att företaga sackarinets expedierande och förse dess emballage med plomber, hvilka icke må rubbas, förrän finansmyndigheten eller, der sådan ej finnes, kommunalmyndigheten å bestämmelseorten har konstaterat sackarinets införande å apoteket.

Tullkammaren skall å såväl hufvud- som duplett-exemplaret af expeditionsattesten göra anteckning om det ministeriella bemyndigandet, och detta skall biläggas hufvudexemplaret.

Artikel 6.

Tullkammaren öfverlemnar till apotekaren eller hans ombud jemte expeditionsattesten en förpassning, hvilken jemte uppgifterna i expeditionsattesten skall innehålla en sammanfattning af bestämmelserna i följande artikel.

I förpassningarna skola expeditionsattesternas nummer och datum uppgifvas.

Artikel 7.

Det åligger apotekaren att till tullkammaren återställa förpassningen, så snart han af finansmyndigheten eller, der sådan ej finnes, af kommunal-

myndigheten i sin ort erhållit ett intyg om sackarinets ankomst och införande på apoteket. Tullkammaren bestämmer, med fäst afseende vid afståndet, vägarnas farbarhet och transportmedlen, den tid, inom hvilken förpassningen skall återsändas.

Attesterna eller intygen skola vara försedda med vederbörande myndighets stämpel.

Har den tid, inom hvilken förpassningen skall vara återställd, tilländalupit, utan att densamma jemte intyget om ankomst och införande på apoteket återkommit, så låter tullkammaren anställa åtal för tullförbrytelse och meddelar samtidigt ministeriet underrättelse derom.

Artikel 8.

Tullkammaren skall, hvarje gång sackarin införes för farmaceutiska ändamål, derom underrätta inspektören för finansbevakningen i det distrikt, der den ifrågavarande apotekaren bor.

Artikel 9.

De finansmyndigheter, som det tillkommer att attestera sackarins ankomst och införande på apoteken, äro tullkamrarna, nederlags- och försäljningsställena för monopolvaror äfvensom finansbevakningens krets, ståt-hållarskaps- och brigadkommandon.

Artikel 10.

Det åligger apotekarne att förvara och vid anfordran för finansbetsmännen förete tullexpeditionsattesterna och de läkarerecept, som afse det till apoteket införda sackarin.

Artikel 11.

Finansbetsmännen ega rätt att utan föregående tillsägelse inspektera de apotek, till hvilka sackarin införts, infordra tullexpeditionsattesterna, öfvertyga sig om att de fortfarande äro giltiga, och å dem annotera, huru mycket sackarin enligt de på apoteket förvarade läkarerecepten blifvit utlemnadt.

Generaltulldirektören skall sörja för denna förordnings verkställande; densamma skall inregistreras och intagas i den officiella samlingen af konungariket Italiens lagar och förordningar.

Rom den 5 oktober 1889.

Bilaga 2 c.

Österrike-Ungarn.

Författningssamlingen (das Reichs-Gesetzblatt) för de i riksrådet representerade konungariket och länder innehåller den 20 april 1898 följande förordningar:

49. Förordning, utfärdad den 20 april 1898 af Ministerierna för det Inre, för Finanserna och för Handeln, om förbud mot införsel af sackarin och liknande, under andra namn i handeln förekommande artificiella sötämnen, äfvensom af dermed försatta siraper.

I samförstånd med vederbörande kongl. ungerska ministerier förbjudes, på grund af art. VI i Lagen af 25 maj 1882, Reichs-Gesetzblatt N:o 47, införsel af sackarin och under andra namn (såsom methyl-sackarin, sucrol, zuckerin, dulcin, krystallos m. fl.) i handeln förekommande, liknande artificiella sötämnen äfvensom dermed försatta siraper. Såsom »liknande artificiella sötämnen» skola anses sådana till försöttningsmedel afsedda kemiska preparat, hvilka icke tillhöra kolhydraternas grupp.

Detta förbud omfattar dock icke af apotekare eller drog- och materialvarugrosshandlare införskrifna kvantiteter sackarin*) (anhydro-ortho-sulfamin-benzoësyra eller benzoësyresulfinid och dess kemiska föreningar), beträffande hvilkas införsel särskilda vilkor och bestämmelser finnas stadgade.

Denna förordning träder genast i kraft.

50. Förordning, utfärdad af Finans- och Handels-Ministerierna den 20 april 1898, om tullbehandling af sackarin samt om ändring af bestämmelserna i den alfabetiska varuförteckningen till tulltariffen vid artikeln »Sirap».

I samförstånd med vederbörande kongl. ungerska ministerier förordnas som följer:

*) Enligt en i samförstånd med k. k. Österrikiska regeringen d. 24 december 1899 af ungerska finansministeriet kungjord förordning skola preparaten zuckerin, krystallos och sykos, hvilka hafva en med sackarinet analog kemisk sammansättning, behandlas såsom sackarin.

Efter artikeln »Sackarater» i den alfabetiska varuförteckningen till tulltariffen skall följande nya artikel upptagas:

»Sackarin T. N:o 331 10 fl.

Anmärkning. Sackarin (anhydro-ortho-sulfamin-benzoësyra eller benzoësyre-sulfimid och dess kemiska föreningar) förekommer i handeln dels såsom sådant i form af ett hvitt eller gulhvitt pulver, dels till följd af sin svåröslighet blandadt med dubbelkolsyradt natron eller ock i små pressade tabletter (sackarin-preparat).

Det kännetecknas genom sin ytterst intensiva, länge förnimbara söta smak och genom sin löslighet i syrsatt ether.

Införsel af sackarin (sackarinpreparat) är enligt Reichs-Gesetzblatt N:o 49, Verordnungsblatt N:o 57 för 1898 förbjuden med undantag för partier, som införskrifvas af apotekare, drog- och materialvarugrosshandlare, och vid hvilkas införsel bestämmelserna i förordningen af 20 april 1898, Reichs-Gesetzblatt N:o 51, Verordnungsblatt N:o 59 skola lända till efterrättelse.

Alla under andra namn (såsom methylsackarin, sucrol, zuckerin, dulcin, krystallos etc.) i handeln förekommande liknande artificiella sötämnen äro enligt Reichs-Gesetzblatt N:o 49, Verordnungsbl. N:o 57 för år 1898 underkastade ovilkorligt införsel förbud.

Såsom »liknande artificiella sötämnen» skola anses sådana till försötningsmedel afsedda kemiska preparat, hvilka icke tillhöra kolhydraternas grupp.

— sackarinerade siraper, se Sirap.»

Framför anmärkningen till den genom förordningen af 23 november 1896, Reichs-Gesetzbl. N:o 213 ändrade artikeln »Sirap» i den alfabetiska varuförteckningen till tulltariffen skall följande insättas:

» — — sackarinerad.

Införsel häraf enligt Reichs-Gesetzbl. N:o 49, Verordnungsbl. N:o 57 för år 1898 ovilkorligt förbjuden.»

Efter punkten b) i denna anmärkning skall följande stycke insättas:

»Såsom sackarinerade siraper skola anses alla siraper, som innehålla sackarin eller andra liknande artificiella sötämnen.»

I andra stycket af denna anmärkning skall i stället för »T. N:o 20» efter orden: »sirap, stärkelsesocker, drufsocker i flytande tillstånd» sättas »T. N:o 19 och 20».

Denna förordning träder genast i kraft.

51. *Förordning, utfärdad af Ministerierna för det Inre, för Finan- serna och för Handeln den 20 april 1898, om villkoren och sättet för införsel af sackarin för apotekares eller drog- och materialvarugrosshandlares räkning.*

I samförstånd med vederbörande kongl. ungerska ministerier och med hänsyn till ministerförordningen af 20 april 1898, Reichs-Gesetzbl. N:o 49, stadgas härmed beträffande införsel af sackarin *) (anhydro-ortho-sulfaminbenzoësyra eller benzoësyre-sulfinid och dess kemiska föreningar) för apotekares, drog- och materialvarugrosshandlares räkning följande:

Apotekare eller drog- och materialvarugrosshandlare, hvilka ämna införskrifva sackarin från utlandet, skola vid varans införande i riket förete ett för hvarje särskildt fall utfärdadt tillståndsbevis från vederbörande landtregierung, innehållande följande uppgifter:

- 1) afsändarens namn och adress, antalet kolli, dessas benämning och bruttovigt äfvensom det för införsel afsedda sackarinets nettovigt samt uppgift om den form, hvori det vid importen befinner sig;
- 2) uppgift om den tullkammare, vid hvilken införsel skall ega rum;
- 3) mottagarens namn, hemvist och yrke.

Utan ett dylikt i stadgad ordning utfärdadt tillståndsbevis må varan icke expedieras. Tillståndsbeviset gäller endast för den i detsamma nämnda tullkammaren samt skall af denna behållas och biläggas dess register.

Skulle vid tullkammaren misstanke yppas, att andra artificiella sötämnen än sackarin föreligga, så skall tullkammaren före godsets expedition låta genom k. k. landtbrukskemiska försöksanstalten i Wien undersöka ett prof deraf.

Skulle, oaktadt vederbörligen utfärdadt tillståndsbevis företes, likväl tvifvel uppstå beträffande adressatens rätt till införsel, så må godset visserligen expedieras; dock skall tullkammaren hos landtregeringen anmäla förhållandet, på det att konstateras må, huruvida missbruk egt rum.

Så snart sändningen ankommit till sin bestämmelse, skall mottagaren (apotekaren eller drog- och materialvarugrosshandlaren) införa densamma såsom mottagen i ett särskildt register för mottagna och utlemnade varor af detta slag och dervid tillika noga anteckna ankomstdagen, afsändaren, förpackningens beskaffenhet, nettovikten äfvensom den form, hvori sackarinet vid importen befann sig.

*) Se noten till förordningen n:o 49.

Tulldokumentet skall biläggas registret. Apotekare skola derjemte i detta register införa de sackarinpartier, som de tillhandla sig af inländska drog- och materialvarugrosshandlare med uppgift om dagen för förvärfvet, säljaren och den form, hvori sackarinet bekommits.

Dessutom skola såväl apotekare som drog- och materialvarugrosshandlare intill den 1 juli 1898, då ministerialförrordningen af 20 april 1898, Reichs-Gesetzbl. N:o 52, (angående bruket af sackarin m. m.) träder i kraft, i detta register införa såsom mottagna de redan af dem innehafda äfvensom de intill denna tidpunkt inomlands förvärfvade sackarinpartier och såsom utlemnade de af dem afyttrade kvantiteter. Registren skola afslutas den 1 juli 1898, då anförda förrordning begynner tillämpas.

Från sagda tidpunkt skola af apotekare såväl som af drog- och materialvarugrosshandlare de sackarinkvantiteter, som expedieras till förvärfvsberättigade kunder, institut eller näringsidkare (resp. apotekare), med uppgift om tiden för utlemnandet, mottagaren, nettovigten och sackarinets form, i registret afskrifvas.

Det åligger vidare apotekare att månatligen summariskt med angifvande af nettovigten i registret såsom utgifna anteckna de sackarinkvantiteter, som användts vid beredning af läkemedel och dietetiska medel eller sackarinhaltiga preparat, som afsetts för minuthandeln.

De k. k. finansmyndigheterna i de olika landen skola från och med den 1 januari 1899 hvarje 1 januari och 1 juli till k. k. finansministeriet ingifva uppgifter om de under senaste halfår vid de k. k. tullkamrarna till apotekare och engros-drogister expedierade sackarinkvantiteter.

Dessa uppgifter skola beträffande hvarje enskild sändning angifva afsändarens och mottagarens namn, sändningens brutto- och nettovigt, sackarinets form vid införseln äfvensom tillståndsbevisens data.

Denna förrordning träder genast i kraft.

52. *Förrordning, utfärdad af Ministerierna för det Inre, för Handeln och för Jordbruket den 20 april 1898, angående bruket af, resp. handeln med, sackarin, sackarinpreparater och andra liknande artificiella sötämnen äfvensom lifsmedel, vid hvilkas beredning dylika ämnen används.*

På grund af § 7 af Lagen af 16 januari 1896, Reichs-Gesetzblatt N:o 89 för år 1897, beträffande handel med lifsmedel m. m., stadgas härmed angående användningen af sackarin och sackarinpreparat (anhydroortho-sulfamin-benzoësyra eller benzoë-sulfinid och dess kemiska föreningar) äfvensom af andra under olika namn (såsom methyl-sackarin, sucrol, dulcin, krystallos, zuckerin m. m.) i handeln förekommande, liknande artificiella sötämnen följande:

§ 1.

Med de undantag, som i följande paragrafer af denna förordning stadgas, förbjudes inom riket all användning af sackarin och sackarinpreparater äfvensom af liknande artificiella sötämnen vid den yrkesmessiga tillverkningen af lifsmedel (närings- och njutningsmedel), likaså saluhållande och försäljning af sackarin och sackarinpreparater eller liknande artificiella sötämnen äfvensom af lifsmedel, i hvilka dylika ämnen såsom sötningsmedel användts.

Såsom »liknande artificiella sötämnen» skola anses sådana till försötningensmedel afsedda kemiska preparat, hvilka icke tillhöra kolhydraternas grupp.

§ 2.

Det i § 1 stadgade förbud skall icke gälla användningen af sackarin vid den apotekare förbehållna beredningen af läkemedel och dietetiska medel, ej heller den apotekare efter läkarerecept eller i minuthandel medgifna afyttringen af preparat, som innehålla sackarin.

Det skall vidare vara apotekare tillåtet att till sådana kunder, hvilka af läkare anbefalts att använda sackarin vid beredning af lifsmedel inom hushållet, utlemna sådant vid företeende af dylik af läkare meddelad föreskrift, utan att härför särskildt recept för hvarje fall erfordras.

§ 3.

Den i § 2 omförmälda läkareföreskrift skall innehålla patientens namn, den tid, hvarunder requisition af sackarin för hushållsändamål kommer att ega rum, samt mängden af det behöfliga sackarinet, hvilken mängd, när requisitionerna komma att fortfara en längre tid, skall beräknas månadsvis.

Den längsta giltighetstid för dylik läkareföreskrift skall utgöra 3 år.

§ 4.

Öfver utlemnandet af sackarin på grund af stadgandet i andra stycket af § 2 åligger det apotekare att föra en särskild anteckningsbok, hvori skall införas reqvirentens namn, tiden för sackarinets expedierande, den form, hvarunder det utlemnats, samt qvantiteten, läkareföreskriftens datum och läkarens namn.

§ 5.

Det i § 1 stadgade förbud eger icke tillämpning på den i sjukhus, sanatorier, kuranstalter och dylika med vederbörligt tillstånd bestående anstalter förekommande matlagning för de der vårdade personer.

För kurorter, hvarest vid den föreskrifna dieten förtärandet af kolhydrater eller maträtter, drycker och njutningsmedel, hvori socker ingår, är förbjudet, kan »den politiska landsmyndigheten» efter landssaniterådets hörande efter ansökan meddela de näringsidkare, som bereda och tillhandahålla kurgästerna mat och dryck, dispens från det i § 1 stadgade förbud, hvilken dispens kan återkallas.

Denna dispens får ej meddelas för längre tid än 3 år i sänder, men kan omedelbart förnyas.

§ 6.

För rätten att använda sackarin vid yrkesmessig tillverkning och försäljning af bageri- och konditorivaror för sådana personers behof, för hvilka förtärandet af sålunda beredda varor är af läkare föreskrifvet, fordras särskildt tillstånd af »den politiska landsmyndigheten». Innan sådant tillstånd meddelas, skall landssaniterådet höras rörande behofvet deraf. Dylikt tillstånd må endast meddelas pålitliga näringsidkare, som ordentligt betalt sina utskylder, och kan när som helst återkallas; det må meddelas för högst 3 år i sänder, men kan omedelbart förnyas.

§ 7.

Med sackarintillsats tillverkade bageri- eller konditorivaror må endast utlemnas till sådana kunder, som uttryckligen begära dylika varor.

Den yrkesidkare, som erhållit sådant tillstånd, som i § 6 säges, skall, innan han börjar den yrkesmessiga tillverkningen af varor med sackarintillsättning och sedermera före hvarje års början hos den politiska myndigheten i första instans göra ansökan om tillstånd till inköp af sitt månadsvis beräknade behof af sackarin, med uppgift om den form, hvori, samt den drog och materialvarugrosshandlares firma och adress, hos hvilken han ämnar requirera det.

Det sökta tillståndet må af ofvan omförmälda myndighet med fäst afseende vid det lokala behofvet och under uttryckligt angifvande af den droggrosshandlare, hos hvilken sackarinet kommer att köpas, beviljas för högst ett år i sänder.

I försäljningslokalerna skola de bageri- och konditorivaror, vid hvilkas tillverkning sackarin användts, förvaras skilda från öfriga varor.

De med sackarin tillverkade bageri- eller konditorivaror skola utlemnas till kunderna i omslag eller kärl, hvilka på i ögonen fallande ställe äro försedda med den tydliga, på varaktigt sätt anbragta beteckningen »sackarinvara».

§ 8.

Drog- och materialvarugrosshandlare må afyttra sackarin endast till apotekare, till i § 5, första stycket, omnämnda anstalter samt till sådana näringsidkare, hvilka visa sig innehafva ett enligt § 5, andra och tredje stycket, eller § 7, andra stycket, meddeladt, fortfarande giltigt tillståndsbewis.

Det åligger dem att öfver utlemnandet af sackarin föra en särskild anteckningsbok, utvisande till hvem, när, i hvilken form och i hvilken mängd sackarin utlemnats.

§ 9.

Om och i hvad mån de i §§ 2—8 medgifna undantag beträffande användning och försäljning af sackarin må kunna utsträckas till andra liknande artificiella sötämnen, skall bero på särskildt meddelade bestämmelser.*)

§ 10.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1898.

*) Se noten till förordningen n:o 49!

Bilagan 3.

Förslag till lag om sötämnen.

Vi, Wilhelm, med Guds nåde tysk kejsare, konung af Preussen m. m. förordna i rikets namn, med förbundsrådet och riksdagen, som följer:

§ 1.

Sötämnen i denna lags mening äro alla på artificiell väg vunna ämnen, som kunna användas som försöttningsmedel och ega en högre söthetsgrad än raffineradt rör- eller betsocker, men icke motsvarande näringsvärde.

§ 2.

Sötämne må, der icke enligt §§ 3 och 4 undantag medgifvas, ej tillsättas närings- och njutningsmedel vid dessas yrkesmessiga tillverkning. Närings- och njutningsmedel, hvilka i strid med denna föreskrift äro försatta med sötämne, må icke saluhållas eller försäljas.

Sådana sötämnehaltiga preparat (tabletter, piller och dylikt), som icke äro omedelbart afsedda att njutas, utan endast tjena som medel att gifva sötma åt närings- eller njutningsmedel, räknas icke till närings- eller njutningsmedel enligt mom. 1. Förbundsrådet ege att från blandning med sötämne utesluta vissa bestämda ämnen.

§ 3.

Efter förbundsrådets närmare bestämmelser är fabriksmessig tillverkning af närings- och njutningsmedel, som innehålla konstgjordt sötämne, tillåtet

- a) i sjuk-, kur-, vård- och dylika anstalter,
 b) å kurorter, hvilkas patienter pläga vara af läkaren förbjudna att förtära med socker sötade födo- o. s. v. ämnen.

§ 4.

Enligt närmare bestämmelser, som af förbundsrådet meddelas, är användandet af sötämne tillåtet vid yrkesmessig tillverkning af

1) sådana närings- och njutningsmedel, hvilka kräfva tillsättning af sötämne på grund deraf, att användning af socker för desamma är utesluten,

2) sådana bakade varor, som enligt sin beskaffenhet och beteckning äro bestämda för personer, som äro förbjudna att förtära socker.

§ 5.

Yrkesmessigt tillhandahållande af sötämne och sötämneshaltiga preparat (§§ 2—4) tillåtes endast innehafvare af sötämnesfabriker och sådana personer, som erhållit skatteuppbördsmyndighetens tillstånd härtill. Detta stadgande är icke tillämpligt på utlemnandet å apotek efter läkares recept.

§ 6.

Den, som uppsåtligen bryter mot stadgandena i § 2 mom. 1 eller § 5, straffas med fängelse intill sex månader och böter intill ett tusen femhundra mark eller med ettdera af dessa straff.

Har förseelsen sin grund i vårdslöshet, så dömes till högst ettihundra-femtio marks böter eller lindrigt fängelse (Haft).

§ 7.

I de fall, hvarom stadgas i § 6, dömes ock de olagligen tillverkade, saluhållna eller utlemnade varorna förbrutna.

Der bestämd person icke kan åtalas eller dömas, må dock varorna kunna förklaras förbrutna.

Stadgandena i §§ 16 och 17 af Lag angående handel med näringsmedel, njutningsmedel och brukningsföremål (Gebrauchsgegenstände) den 14 maj 1879 (Reichs-Gesetzbl. sid. 145) äro här tillämpliga.

§ 8.
Sötämne, som är afsedt att förbrukas inom riket, är belagdt med en till rikskassan inflytande förbrukningsavgift (sötämnesskatt) af åttio mark för 1 kilogram kemiskt rent sötämne.

Från denna avgift eger frihet rum för sötämne, som bevisligen undergått förtullning.

Rikskansleren kan med förbundsrådets samtycke träffa aftal med vederbörande främmande regeringar om införande af sötämnesbeskattning i de stater och områden, som anslutit sig till tullområdet, om fördelning af skatten för sötämne, som ingått i den inbördes handeln mellan dessa, eller om tullgemenskap.

§ 9.

Skatten skall erläggas, så snart sötämnet upphör att vara föremål för offentlig tillsyn och tillåtes utkomma i den allmänna rörelsen. Skyldig att erlägga skatten är den, som erhåller fritt förfogande öfver sötämnet.

§ 10.

På det att skattens erläggande må betryggas, äro sötämnesfabrikerna underkastade skattekontroll. Såsom sötämnesfabrik betraktas hvarje lokal, i hvilken tillverkning af sötämne yrkesmessigt bedrifves.

§ 11.

Hvad innehafvare af sötämnesfabriker, deras representanter eller hos dem anställda personer hafva att iakttaga beträffande fabrikslokalers, redskaps, kärls och vågars inrättning och afstängande äfvensom beträffande sötämnets förvaring, bearbetning, expedition och försändning och med hänsyn till den genom skatteembetsmännen utöfvade tillsynen, anordnandet af kontors-, vistelse- och boningsrum för de senare, förandet och företeendet af handelsböcker samt de anmälningar, som skola göras hos skattemyndigheten, bestämmes af förbundsrådet.

För det hädanefter till äfventyrs erforderliga anskaffandet af uppehålls- och boningsrum äfvensom för dessas underhåll, renhållning, belysning och uppvärmning lemnas af skatteförvaltningen godtgörelse, hvars storlek vid bristande öfverenskommelse bestämmes af den förvaltningsmyndighet, hvarunder den lokala myndigheten lyder.

De kostnader, som innehafvare af sötämnesfabriker, hvilka egt bestånd redan före 1 januari 1900, måste vidkännas för den af skattemyndigheten första gången anordnade inrättning och afstängning af lokalerna, godtgöras dem af rikskassan.

§ 12.

Skattemyndigheten kan, så länge vederbörande underlåta att ställa sig till efterrättelse de af förbundsrådet på grund af § 11 utfärdade föreskrifter angående erforderliga anordningar, förbjuda all tillverkning i fabriken eller användningen af vissa lokaler eller redskap.

§ 13.

Vid behof må för sötämnesfabrikernas område den analoga tillämpningen af de i § 119 mom. 1, § 126 mom. 1 och § 129 mom. 1—4 af föreningstullagen (das Vereinszollgesetz) för gränsdistrikt gifna föreskrifter anbefallas, äfvensom kroppsvisitation af personer, som lemna fabrikslokalerna, förklaras tillåten.

§ 14.

Företager sig någon att från beskattning undansnilla sötämne, han gör sig skyldig till »defraudation» och straffas med böter till ett belopp af fyra gånger den undansnillade skatten och minst trehundra mark; vare ock pliktig gälda skatten.

Kan beloppet af den undansnillade skatten icke bestämmas, så dömes till böter från trehundra till tiotusen mark.

§ 15.

Skattedefraudation skall anses föreligga såsom fullbordad i synnerhet i följande fall:

1) när någon för tillverkning af sötämne använder lokaler eller redskap, hvilka, i strid med en enligt § 11 af skattemyndigheten utfärdad föreskrift, icke blifvit anmälda eller hvilkas begagnande är förbjudet på grund af § 12,

2) när någon för tillverkning af sötämne använder redskap, som af skattemyndigheten blifvit satta ur bruk,

3) när inrättningar, som på grund af en enligt § 11 meddelad föreskrift anordnats för tryggande afstängning af fabrik, ändras eller skadas,

eller när en i sötämnesfabriker å förvaringsrum för obeskattadt sötämne eller å sötämnesförsändelser af offentlig myndighet eller tjänsteman anbragt försegling eller lås rubbas eller skadas,

4) när sötämne olofligen aflägsnas från tillverknings- eller förvaringslokalerna eller derstädes förbrukas,

5) när någon olofligen förfogar öfver sötämne, som befinner sig under offentlig tillsyn,

6) när inom fabriken område sötämne anträffas annorstädes än å de för dess tillverkning, förarbetning, förpackning eller förvaring bestämda ställen,

7) när halten af kemiskt rent sötämne hos vara, som skall expedieras, för skattemyndigheten uppgifves vara mer än tio procent mindre än den verkliga,

8) när någon bryter mot stadgandena i § 2 mom. 1 eller § 5 och icke styrkas kan, att det tillsatta eller tillhändahållna sötämnet blifvit inomlands beskattadt eller förtulladt. Sådant skall anses vara styrkt, när sötämnet levererats af någon enligt § 5 dertill berättigad person.

§ 16.

Såsom »defraudation» af skatten skall anses, om någon förvärfvar eller bringar i omsättning sötämne, om hvilket han vet eller på grund af omständigheterna måste antaga, att detsamma undanhållits beskattning.

§ 17.

Tillvaron af »defraudation» anses i de fall, hvarom §§ 15 och 16 handla, styrkt genom de i dessa lagrum omförmälda fakta.

Varder det dock i dessa fall ådagalagdt, att någon »defraudation» *icke kunnat* föröfvas eller att ingen afsigt förefunnits att sådan föröfva, så ådömes endast straff såsom för brott mot ordningsföreskrifter (Ordnungsstrafe) enligt § 19.

§ 18.

Förnyar den, som blifvit ådömd straff för »defraudation», sin förbrytelse, så fördubblas det i § 14 bestämda straffet. Vid ytterligare återfall ådömes fängelsestraff intill tre år. Dock må efter domarens skön med hänsyn till samtliga omständigheter vid brottet och vid de föregående fallen straffet kunna bestämmas till lindrigare fängelse (Haft)

eller böter ådömas till dubbla beloppet af de för det första återfallet stadgade böter.

Straffskärpning på grund af återfall inträder, äfven om förut ådömdt straff blott delvis aftjenats eller helt eller delvis eftergifvits eller preskriberats; deremot inträder icke straffskärpningen, om mellan det förra straffets aftjenande eller efterskänkande eller preskriptionstidens utgång och den förnyade förbrytelsen tre år hafva förflutit.

§ 19.

För öfverträdelser af denna lags stadganden eller af de på grund af densamma gifna och offentligen kungjorda eller vederbörande särskildt meddelade förvaltningsföreskrifter ådömas, der särskildt straff icke är stadgadt, »ordningsstraff» från en till trehundra mark.

§ 20.

Vid sammanträffande af »defraudation» med andra straffbara handlingar ådömes stadgadt straff såväl för det förstnämnda brottet som för de senare.

Föreligga flera eller upprepade öfverträdelser af denna lags stadganden och äro samtliga endast belagda med »ordningsstraff», så skall, om öfverträdelserna äro af samma slag och samtidigt upptäckas, »ordningsstraffet» mot en och samma gerningsman, så ock mot flera deltagare tillsammans, bestämmas till enkelt bötesbelopp.

§ 21.

I fråga om anstånd med skattens erläggande, preskription af skattefordringar och restitutioner, anställande af ledare af tillverkningen, medgifvande af nederlag för obeskattadt sötämne, förbudet att söka inverka på eller lägga hinder i vägen för tillsyningsmännen (kontrollörerna), de för fabriks innehafvare eller ledare särskildt stadgade straff, tvångsåtgärder för förvaltningsföreskrifters genomförande, samt, der straff komma i betraktande, tredje mans ansvarighet, böters förvandling till frihetsstraff, straffpreskription och strafförfarande tillämpas föreskrifterna i sockerskattelagen af 27 maj 1896 § 3 mom. 3, §§ 4, 20, 40, 53—58 och 60—64, med undantag af mom. 1 n:o 2 och mom. 3 af § 40, samt stycket II mom. 2, stycket III mom. 2 och stycket IV af § 58.

§ 22.

Uppbörden och förvaltningen af sötämnesskatten äfvensom dess öfvervakande genom riksembetsmän sker enligt de för sockerskatten gällande grundsatser. Förbundsrådet bestämmer beloppet af den godtgörelse, som skall tillkomma förbundsregeringarna för uppbörds- och förvaltningskostnaderna.

§ 23.

Efter n:o 25 x i tulltariffen insättes följande:

y) artificiella sötämnen (sackarin, sykos, zuckerin, dulcin och liknande ämnen, hvilka kunna användas som försätningsmedel och ega en högre grad af sötma än raffineradt rör- eller betsocker, men icke motsvarande näringsvärde) för det deri förefintliga, kemiskt rena sötämnet 8,000 mark.

§ 24.

Till förekommande af smuggling vid införsel bemyndigas förbundsrådet att i de utom rikets tullområde belägna orter (die Zollausschlüsse) ställa handeln med sötämnen äfvensom dessas användning annorledes än till egen förbrukning under tillsyn och vidtagna derför erforderliga säkerhetsåtgärder.

§ 25.

Stadgandet i § 4 mom. 1 af tullstadgan (das Zolltarifgesetz) skall icke ega tillämplighet å sötämnen eller sötämneshaltiga tillverkningar.

§ 26.

Det åligger innehafvaren af sötämnesfabriker och apotek äfvensom andra personer, hvilka erhållit rätt att yrkesmessigt tillhandahålla sötämne, att anmäla och betala skatt för de förråd, som af dem vid denna lags trädande i kraft innehafvas, så framt dessa förråd ej ställas under beskattningsmyndigheternas tillsyn. I hvad mån det skall åläggas äfven andra personer att anmäla och erlägga skatt för innehafda förråd, bestämmes af förbundsrådet.

§ 27.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1902. På samma gång upphör Lagen om användning af artificiella sötämnen af 6 juli 1898 (Reichsgesetzbl. S. 919) att vara gällande.

*Bilaga 4.***Alnarps Kemiska Laboratorium, Åkarp.**

Alnarp den 22 oktober 1898.

Intyg:

— — — har jag under oktober månad på nedannämnda platser inköpt prof af läskdrycker och andra sockerhaltiga drycker samt pröfvat dem på när- eller frånvaron af sackarin (Fahlbergs).

17 prof undersöktes, följande af dessa innehöllo sackarin:

- 1) »Champagnedricka, P. Pohl Lund» inköpt å ett nykterhetsvårdshus i Malmö.
- 2) »Hallonlemonad, P. Pohl, Lund», inköpt såsom föregående.
- 3) »Fruktlemonad, Carl Olssons Vattenfabriker, Malmö», inköpt i Malmö.
- 4) »Citronlemonad, Apoteket Lejonet, Malmö», inköpt å värdshus i Malmö.
- 5) »Fruktlemonad, Apoteket Lejonet, Malmö», inköpt vid Åkarps station.
- 6) »Champagnedricka, Apoteket Svanen, Lund», inköpt på jernvägsrestauranten, Lund.
- 7) Saftlemonad (utan etikett) köpt i butik, Kyrkogatan 4, Lund.
- 8) Svagdricka (utan etikett) enligt uppgift från Anderssons bryggeri, Lund, köpt såsom föregående.

- 9) »Citronlemonad från C. Olsson, Malmö», köpt i Lomma.
- 10) »Fruktlemonad (utan etikett) köpt i Lomma på samma ställe som föregående.

Följande prof innehöllo icke sackarin:

- 1) »Lageröl, Bryggeriet Svanen i Malmö», köpt i Lomma.
- 2) »Prima hvitöl af Malmqvists bryggeri i Malmö», köpt på restaurationen »Stockholm» i Malmö.
- 3) »Champagnedricka, Apoteket Lejonet, Malmö», köpt i hökeri i Malmö.
- 4) Hallonsaft (utan etikett) köpt hos E. Bauders konditori, Malmö.
- 5) Citronsaft (utan etikett) köpt såsom föregående.
- 6) »Champagnedricka, Apoteket Hjorten, Lund», köpt i vatten-serveringsanstalten (Apoteket Hjorten).
- 7) Chokolad, köpt på kaféet i Åkarp (enligt uppgift från fabriken »Kullan».

Som intygas

Mats Weibull.

Kemiska Laboratoriet som ofvan.

Bilaga 5.

**Med understöd af statsmedel inrättade Kemiska stationen
för jordbruket och närlingarne i Örebro.**

Analysbevis N:o 3515—17—3522—29.

Å kemiska stationen i Örebro har — — — undersökts prof af

Sockerdricka,

inköpt af undertecknad å försäljningsställen för läskedrycker i Örebro och hafva samma prof befunnits:

- Analys N:o 3515 från *J. Zenks Bryggeri, Örebro,*
innehålla sackarin;
- » » 3516 från *Askenbäcks Tekn. Fabr., Örebro,*
innehålla sackarin;
- » » 3517 från *Örebro Kem. Tekn. Fabr.,*
innehålla sackarin.

Lemonad,

inköpt af undertecknad å försäljningsställen för läskedrycker i Örebro och hafva samma prof befunnits:

- Analys N:o 3518 från *Norlings Bryggeriaktiebolag, Örebro,*
innehålla sackarin samt anilinfärgämne;
- » » 3519 från *Örebro Mineralvattensfabrik,*
innehålla sackarin och anilinfärgämne;
- » » 3520 (s. k. saftlemonad) från *Örebro Kem. Tekn. Fabrik,*
innehålla sackarin och anilinfärgämne.

Äppleöl (läskedryck),

inköpt af undertecknad å ett försäljningsställe för läskedrycker i Örebro och hafva samma prof befunnits

innehålla *sackarin* och vara färgadt med anilinfärgämne.

Svagdricka,

N:is 3522—26 inköpta af undertecknad i Örebro, N:is 3527—28 af herr Veterinär Herman Sjöö, Odensbacken samt N:o 3529 af herr kommissarien Alb. Gustafsson Hallsberg och hafva samma prof befunnits:

Analys N:o 3522 från Norlings Bryggeriaktiebolag, Örebro,
innehålla *sackarin*;

» » 3523 från Vasabryggeriet (svagdricksbryggeri), Örebro,
vara fritt från *sackarin*;

» » 3524 från Oxelgrens svagdricksbryggeri, Örebro,
innehålla *sackarin*;

» » 3525 från J. Zenks Bryggeri, Örebro,
vara fritt från *sackarin*;

» » 3526 från Örebro Bryggeribolag,
innehålla *sackarin*;

» » 3527 från A. Roséns svagdricksbryggeri, Odensbacken,
vara fritt från *sackarin*;

» » 3528 från Petterssons svagdricksbryggeri, Odensbacken,
innehålla *sackarin*

» » 3529 från Hallsbergs svagdricksbryggeri, Hallsberg,
innehålla *sackarin*.

Örebro den 25 oktober 1898.

J. Widén,
föreståndare.

Analysbevis N:o 2005—7—22.

Å kemiska stationen i Örebro har — — — — undersökts prof af

Lemonad

och hafva samma prof befunnits innehålla:

- Analys N:o 2005 från Th. Lindéns Bryggeri, Motala verkstad, s. k. smultronlemonad,
omkring 0,006 % sackarin;
- » » 2006 från Motala Bryggeriaktiebolag,
omkring 0,009 % sackarin;
- » » 2007 från Strömsborgs Bryggeri, Motala,
omkring 0,0004 % sackarin;
- » » 2022 från Apoteket Kronan, Motala,
omkring 0,005 % sackarin.

Örebro den 17 juli 1898.

J. Widen,
föreståndare,

Bilagan 6.

Stadskemisten, doktor J. E. Aléns laboratorium, Göteborg.

Intyg N:is 40703—40709, 40726, 40821—40830, 40842—40844, 40848—40851, 40857, 40928, 40934—40935, 41175—41178.

— — — har jag för undersökning på sackarin inköpt nedannämnda varor. Resultatet af undersökningen framgår af följande tabell:

N:o	Varans namn eller art.	Fabrikant.	Pris.	Sackarin.
1	Fruktvin.	A. J. Setterborg & C:o, Göteborg.	1 kr. per hel- butelj.	frånvarande
2	Hallonsaft	A. J. Setterborg & C:o, Göteborg.	kr. 1,25 hel- butelj.	»
3	Ananas-lemonad	Apotekarnes vattenfabrik, Göteborg.	— —	»
4	Marmelad	Knutsons marmeladfabrik, Varberg	— —	»
5	Keks (mycket söt)	Huntley & Palmers, Rea- ding	— —	»
6	Karameller.	Franska konfektfabriken, Göteborg	— —	»
7	Choklad	Brd:r Cloetta, Köpenhamn, Malmö	— —	»
8	Punsch (Marin- punsch	Fredr. Ingelman & C:o, Göteborg.	kr. 1,35 per liter.	»
9	Körsbärssaft (N:o 2)	Nissens Manufacturing, Stockholm	kr. 0,65 per halfbutelj.	»

Varans namn eller art.	Fabrikant	Pris.	Sackarin.
10 Sockerdricka	Mineralvattenfabriken Svea, Göteborg	— —	närvarande
11 Karameller	Okänd	— —	frånvarande
12 »	»	— —	»
13 »	»	— —	»
14 Konfekt i form af spadar	»	— —	»
15 Hallon(?)lemonad .	Läskedrycksfabriken Nordpolen, Göteborg . .	— —	närvarande
16 Bröstsafthoning . .	Hellings tekn. fabrik Myr- backa	kr. 0,50 per flaska (li- ten). . . .	frånvarande
17 Knäck	Okänd	— —	»
18 Bakelse	J. Fagerström, Göteborg	— —	»
19 Citronsaft	C. Svanberg, Göteborg . .	kr. 0,55 per halfbutelj.	»
20 Kräfta af socker och grädde	» (?)	— —	»
21 Hallonsaft	E. R. Wennergren, Karl- stad	kr. 0,75 per halfbutelj.	» *
22 Apelsinsaft	Okänd **	Kr. 1,25. pr helbutelj .	frånvarande
23 Sockerdricka	Vestkustens mineralvat- tenfabrik, Göteborg . . .	— —	närvarande
24 »	Mineralvattenfabriken Le- jonet, Göteborg	— —	frånvarande
25 »	Läskedrycksfabriken Nordpolen, Göteborg . . .	— —	närvarande
26 Hallonlemonad . . .	Göteborgs vatten- och malt- drycksaffär	— —	»
27 Sockerdricka	Förenade bryggeriernas mineralvattenfabrik, Göteborg	— —	»
28 »Ojäst drufvin» (mycket sött)	J. A. Hertz & Co, Gö- teborg	1 kr. pr hel- butelj	frånvarande

* Innehöll salicylsyra som konserveringsmedel.

** Etiketten märkt »Prisbelönt Helsingborg 1890».

Varans namn eller art.	Fabrikant	Pris	Sackarin
29 Punsch (»Fin raks-punsch)	J. A. Larsson & C:o, Göteborg	kr. 1,35 pr liter . . .	frånvarande
30 Svagdricka (på träkär)	Norrtelje bryggeri, Norrtelje	— —	»
31 Svagdricka (buteljeradt)	Lundells bryggeri, Upsala	— —	»
32 Karameller	H. E. Lundholm, Upsala	— —	»
33 Chokladpraliner	»	— —	»

Af de undersökta proven är det således endast söta läskedrycker, som befunnits hålla sackarin, nemligen 2 lemonad- och 4 sockerdricksprof. 1 lemonad- och 1 sockerdricksprof höllo icke sackarin. Af de här befintliga, så vidt jag vet, alla 7 läskedrycksfabrikerna synes det vara blott 2, som icke begagna sackarin.

Göteborg den 30 oktober 1898.

J. E. Alén,
stadskemist.

*Bilaga 7.***Gefle Kemiska Station,**

Telef. 346. D:r K. Arnell. Centralpalatset.

Gefle den 1 november 1898.

I anledning af Edert bref af den 28 september har jag inköpt och undersökt på sackarin 13 prof svagdricka och har sackarin påvisats i 3:ne prof. Förut har jag på annan persons uppdrag undersökt 3:ne prof pilsner, hvilka samtliga voro fria från sackarin, och är detta hvad jag för närvarande vet om detta ämnes användning här i Gefle. Räkning bifogas.

Högaktningsfullt

K. Arnell.

*Bilaga 8.***Kemiska Stationen, Skara.***Analysattest:*

Prof å läskdrycker

märkt:

försegladt:

Från Lidköpings Bryggeri, Lidköping.

N:o 541 Svagdricka	innehöll sackarin.
» 548 Lemonad	innehöll sackarin.
» 549 Sockerdricka	innehöll sackarin.

Från Hjo Bryggeri, Hjo.

N:o 510 Svagdricka innehöll ej sackarin.

Från Marieholms Bryggeri, Skara.

N:o 499 Svagdricka innehöll ej sackarin.

Från Vikens Bryggeri, Skara.

N:o 498 Svagdricka innehöll ej sackarin.

Från Skara-Källa Bryggeri, Skara.

N:o 500 Svagdricka innehöll sackarin.

» 547 Lageröl innehöll ej sackarin.

» 553 Lemonad innehöll sackarin.

» 554 Sockerdricka innehöll sackarin.

Från Vatten- och Läskdrycksfabriken, Skara.

N:o 555 Sockerdricka innehöll ej sackarin.

» 556 Lemonad innehöll sackarin.

Från Axvalls Bryggeri, Axvall.

N:o 542 Svagdricka innehöll ej sackarin.

Skara den 1 november 1898.

Sven Hammar,
föreståndare.

*Bilaga 9.***Statens Kemiska Station i Kalmar.**

Utlåtande N:o 10,532, utfärdadt den 2 november 1898.

_____ har undersökning begärts af i denna ort gängse läskedrycker m. m. på sackarinhalt, och har stationen vid sådan undersökning erhållit följande resultat:

1:o) 5 prof svagdricka, deraf fyra från svagdricksbryggerier i Kalmar, ett från plats strax utom Kalmar. 4 sackarinhaltiga, 1 sackarinfritt.

2:o) 3 prof sockerdricka, alla från Kalmar, ett starkt sackarinhaltigt, ett svagare sackarinhaltigt, ett sackarinfritt.

3:o) 1 prof champagnedricka, 1 prof äppleöl, båda från Oscarshamn, sackarinfria, 1 prof goodtemplarmjöd från Kalmar, sackarinhaltigt.

4:o) 2 prof hallonlemonad, 1 prof lemonad gazeuze, 1 af citronlemonad, 1 af smultronbrus, alla från Kalmar. Af dessa: tre nummer sackarinhaltiga, två sackarinfria.

Intygas

Albert Atterberg.

Bilaga 10.

Bilaga 10

Kemiska Stationen i Jönköping.

Analysbevis. N:is 652/11547 — 663/11558.

Kemiska stationen i Jönköping har undersökt prof af

svenskt öl,	svenskt öl,
svagdricka,	svagdricka,
svenskt öl,	svenskt öl,
svagdricka,	svagdricka,
svenskt öl,	svenskt öl,
svagdricka,	svagdricka.

och har samma prof befunnits ej innehålla sackarin.
Jönköping den 8 november 1898.

Carl von Feilitzen

Föreståndare.

Gustaf Wadner.

Bilaga 11.

Kemiska Stationen, Halmstad.

Inköpta 5 prof af öl hafva befunnits fria från sackarin. Inköpta 9 prof af söta läskedrycker hafva alla befunnits innehålla sackarin.

Halmstad den 16 november 1898.

Emil Lyttkens,

Bilaga 12.

D. N. 8759.

Kristianstads Kemiska Station.

Kristianstad den 14 november 1898.

Tutug N:o 162169—85.

17 prof af närings- och njutningsmedel — — — — —
 — — — af mig i Kristianstad uppköpta och undersökta på närvaro af
 sackarin.

Följande prof befunnos innehålla sackarin i större eller mindre
 mängder:

Svagdricka . . .	fr. Karpalunds ångbryggeri, Karpalund.
» . . .	» Finlands » Kristianstad.
» . . .	» Hvilans svagdricksbryggeri »
Lageröl	» Klippans Ångbryggeri, Åby.
Hallonlemonad .	» Apoteket Svanen Kristianstad.
» . . .	» Kronan, »
» . . .	» Vattenfabriken Nordpolen, Kristianstad.
» . . .	» Johansons Vattenfabrik, »
Bakverk fr. konditor	Johanson, Kristianstad.
» » »	Andersson, »
» » »	Ljungquist, »

Fria från Sackarin voro:

Lageröl	från Finlands bryggeri, Kristianstad.
»	» Karpalunds » Karpalund.
»	» Karlskrona » Karlskrona.

Sockerdricka . . . » Apoteket Kronan, Kristianstad.
 » . . . » » Svanen, »
 Karameller . . . » Konditor Söder,

hvilket intygas

Fritz Johannessen.

Bilaga 13.

Vermlands läns Kemiska Laboratorium.

Molkom den 17 december 1898.

Från olika delar af Vermland (företrädesvis från städerna) har jag uppköpt 48 st. prof för undersökning på sackarin. Profven voro: 12 st. sockerdricka, 12 st. lemonad, 6 saft, 6 öl, 10 svagdricka och 2 äppleöl. Af sockerdricka höllo 8 prof 67 % sackarin, af lemonad likaledes 8 prof 67 % sackarin. Af saft endast 1 prof 16.7 % sackarin, af öl inget prof 0 % af svagdricka och 8 prof 80% sackarin. Äppleölet var liksom det vanliga ölet fritt.

J. A. Anderson,

föreståndare för Verml. läns kem. laborvtorium.

Bilaga 14.

Vid analys af prof af sockerdricka, lemonad, saft och sylt m. m., hvaraf genom helsopolisens försorg prof inköpts inom Stockholm, har jag erhållit nedanstående resultat:

Sockerdricka	16	prof gaf sackarin i	8
Lemonad	35	»	19
Saft	6	»	0
Sylt och gélée	5	»	0
Svagdricka	9	»	3

Summa 71 prof med sackarin uti 30.

Vid prof från Vestervik, hvilka till mig inlemnats, hafva erhållits följande resultat:

Sockerdricka	1	prof: innehöll sackarin.
Lemonad	9	prof: alla 9 innehöllo sackarin.
Svagdricka	2	prof: 1 innehöll sackarin.

Summa 12 prof med sackarin i 11.

Stockholm den 21 december 1898.

Klas Sondén.

Afskrifternas likhet med originalen intyga:

I. Taftin.

O. Rosvall.

Bilaga 15.

Kemiskt-Tekniska Byrån.

40 Drottninggatan 40

Stockholm.

hafva nedanstående konfekt- och karamellprof genom undertecknad inköpts samt underkastats kemisk analys i ändamål att utröna, huruvida de innehölo konstgjorda sötmedel (sackarin eller dulcin) eller icke.

De undersökta profven hafva varit:

- konfekt från Konfekt- och Karamellfabriken Kronan, Uplandsgatan 22;
- konfekt från A. B. Manufacturing, boden å Vasagatan;
- konfekt från Landelius, Storkyrkobrinken 9;
- konfekt, inköpt i Carl A. Carlssons Konditori, Klarabergsgatan 27;
- konfekt och karameller från Sockerbageri-Aktiebolaget, inköpta hos Westerdahl & Karsten, Klarabergsgatan.

Undersökningsresultaten hafva blifvit, att sackarin och dulcin voro i samtliga prof frånvarande.

Stockholm den 22 jan. 1902.

Kemiskt Tekniska Byrån,

John Landin,

Handelskemist i Stockholm.

Anmäler: 32770, 32.777.

Analys 120.166—69, 120.179.

Bilaga 16.

Ur Teknisk Tidskrift n:o 12, den 24 mars 1899.

Handelns sockerdricka och limonad.

Af Klas Sondén.

sockerdricka och limonad äro drycker, rörande hvilka inga positiva fordringar kunna uppställas. De intaga i detta afseende en ogynsammare ställning än snart sagdt alla andra njutningsmedel, hvilka, om de än kunna vara konstprodukter, likväl vanligen äga en viss häfdvunnen sammansättning. Våra maltdrycker kunna med skäl göra anspråk på att vara tillverkade af malt och humle, och om maltet ersättes med potatissocker eller humlen med gentianabitter, så kalla vi maltdrycken utan alla skrupler för förfälskad — så snart han nemligen icke på ett särdeles i ögonen fallande sätt angifves såsom en produkt af sistnämnda ingredienser.

Läskevatten, som bära ett visst namn, böra i hufvudsak öfverensstämma med det naturliga vatten, hvars skylt det länat, och till och med den blandning af mångahanda substanser, som bär namnet likör, anses böra äga en för hvar likörsort någorlunda gifven sammansättning.

Ursprungligen torde nog äfven sockerdricka varit bryggd efter ett visst recept; den var åtminstone tillverkad under användning af socker. Ordet limonad förer också tanken till frukten limon, ehuru väl benämningarna »hallonlimonad» eller »smultronlimonad» antyda, att ordet i fråga fått en allmännare betydelse.

Nu skulle man emellertid kunna förmoda, att socker fortfarande är hufvudsaken i sockerdricka, och att de frukter, hvilkas namn läsas å limonadernas etiketter, borde haft något med dryckens ingredienser att göra. Följande redogörelse för en undersökningsserie af hithörande drycker skall visa, i hvad mån detta varit fallet.

För att erhålla kännedom om beskaffenheten af hithörande handelsvaror hafva från flertalet fabrikanter i hufvudstaden inköpts prof af sockerdricka och limonad, saft m. m. samt undersökts på sackarin, socker, (kval.) på bär-färgämne och alkohol.

Sackarinet har erhållits genom extraktion af den indunstade drycken medelst eterpetroleumeter samt den utdragna substansens pröfning dels medelst smaken, dels genom svafvelsyrereaktion efter smältning med soda och salpeter. Vid drycker af detta slag uppstår icke någon tvekan rörande reaktionen — något, som understundom kan bli händelsen, om maltdrycker undersökas enligt samma metod. Då ett visst slags dryck, t. ex. sockerdricka, i allmänhet vid fabrikationen erhåller en viss sötma, så motsvaras en högre halt af sackarin af motsvarande brist på socker. Genom polarisationen (före och efter invertering) erhöles således ock en viss kontroll öfver resultatet af sackarinbestämningarna. Specifika vigten dels hos destillatet från en afmätt kvantitet dryck, dels äfven af destillationsresten, hvardera utspädd till ursprungliga volymen, anger resp. närvaro eller frånvaro af alkohol samt halt af extraktivämnen (socker). Att finna en säker norm för fastställande af arten färgämne är, som bekant, en särdeles svår uppgift. Då det emellertid blott gäller afgöra, huruvida en färg kan härstamma ur naturligt bärsaft eller icke, ställer sig saken väsentligt enklare. Späder man svenska, naturliga, till dryck använda bärsafter med så mycket vatten, att deras färg ungefär motsvarar limonadernas, och lägger man sedermera ofärgadt ullgarn (sefärggarn) i lämplig myckenhet deruti samt låter vätskan stå öfver en natt på ett varmt ställe, så finner man efter garnets tvättning med vatten blott en obestämd, smutsig färgton kvar. Saften sjelf har icke synbart förändrats till sin nyans. Gör man åter samma försök med en limonad, så ger den på ullgarnet vanligen en praktfull nyans, som ej uttvättas af vatten. Vätskan sjelf är ej sällan helt affärgad — om nemligen ullgarnets kvantitet räckt till. Limonadfärgerna äro ganska beständiga mot syror och alkali, hvilket icke bärfärgerna äro. Syrebeständigheten visar, att fuxsin icke kan hafva förekommit bland färgerna. Rörande de särskilda dryckerna må anföras följande summariska redogörelse.

Socketdricka. Bland 16 undersökta prof från lika många fabriker befunnos 8 innehålla sackarin, d. v. s. 50 %. Sockethalten var ytterst vexlande: från bråkdelar af 1 % till omkring 6 %. För socketdricka, som ej håller sackarin, synes 5 % rörsocket vara det normala. Men som sagdt förekom så godt som fullständigt socketfritt socketdricka. Någon alkohol — annat än såsom spår — förekom icke.

Limonad. Bland 35 prof från 16 fabriker innehöllo 19 sackarin (54 %). På ett enda undantag när hafva samma fabriker, hvilka användt sackarin i socketdricka, äfven gjort bruk deraf i limonaderna. Sockethalten varierar ganska betydligt, från bråkdelar af 1 % till omkring

7 $\frac{1}{2}$ %. Bland 20 prof, å hvilka färgen pröfvats på ofvan angifvet sätt, kan möjligen 1 innehålla naturligt bär-färgämne. Reaktionen var nemligen oklar. Men rörande de öfriga 19 råder intet tvifvel, att icke färgämnet är artificiellt.

I fråga om såväl sockerdricka som limonad tillkommer slutligen vanligen ett spår essens, för litet att kemiskt analyseras, men tillräckligt att genom smak och lukt betecknas såsom en artificiell frukt-eter. Utom vatten och socker (hvilket sistnämnda dock kan så godt som fattas) består således en limonad af sackarin, en tjärfärg, en eterart och kolsyra.

För den, som vill se ett framsteg deruti, att man på kemisk väg kan framställa ett njutningsmedel, böra de funna resultatet verka tillfredsställande. Man har påtagligen i marknaden dylika produkter, hvilkas alla ingredienser äro syntetiserade vid kemiska fabriker. Visserligen lära vissa af dessa kemikalier — sackarin — vara förbjudna för liknande användning i Tyskland; men å andra sidan är sackarinets skadlighet långt ifrån bevisad. Professor Dr W. F. Loebisch säger i 4:e upplagan af sin bok »Die Neuere Arzneimitteln» (1895) följande: »Enligt hittills gjord erfarenhet tillfogas genom användningen af sackarin såsom sötningsmedel för mat- och dryckesvaror ingen skada i afseende på helsotillståndet hvarken för friska eller sjuka». Färgämnena äro till sin kvantitet ringa och kanske (?) oskadliga. Men å andra sidan kan man om färgerna med skäl säga, att då man icke (såsom i afseende å sackarinet) känner hvad för ett ämne, som i hvarje särskildt fall föreligger, så kan man utan att veta derom få till lifs en färg, som är allt utom oskadlig. Kanske en samvetslös fabrikant (och tyvärr kan man bland alla Tysklands tjärfärgsfabrikanter nog tänka sig äfven denna grupp representerad) i förlitande på bristande undersökning sänder en ny vara, som har helt andra egenskaper än de förut pröfvade. Så länge allmänheten icke upplyses om hvad som ingår i en dryck, kan den icke till denna dryck hysa förtroende.

Sammansättningen af dessa dryckesvaror har betecknats såsom en kostnadsfråga, hvilket den ock önekligen delvis är. För deras räkning, hvilka tycka dessa drycker ega god smak, må de ju tillverkas, så snart de ej äro helsovådliga. Men nog måste man dock obetingadt erkänna, att om det vore möjligt tillverka läskedrycker med användande af socker och naturliga bärsaft, så komme dessa att inför ett mera öfvadt smaksinne anses väsentligt öfverlägsna de af kemikalier komponerade produkterna, hvarförutom man rörande deras inflytande på vårt välbefinnande icke skulle kunna råka i några som helst tvifvel. Att ersätta limonader, der buteljen kostar 8 å 10 öre, med saft och särskildt köpt läskvatten, hvilket sist-

nämnda kostar föga mindre än limonaden, och af hvilken förstnämnda ofta en butelj måste köpas, torde kanske icke lyckas. Men törhända vore det icke omöjligt att af bärsaft och vatten bereda en limonad, hvilkens inköpspris komme att ställa sig fördelaktigt, särskildt med hänsyn till en publik, som icke känner sig tillfredsstäld af handelns nuvarande kemikalieblandningar.

Bilaga 17.

Zymotekniska Laboratoriet

Karl G. Ancker.

Stockholm den 6 februari 1902.

Riksdagsmannen Herr Kapten H. Pantzarhielm, Här.

Enligt Eder till oss genom herr professor P. Klason meddelade önskan att erhålla underrättelse om resultatet af våra under förra hösten och början af detta år företagna undersökningar om tillsatsen af sackarin i svagdricka, få vi härmed meddela följande:

De undersökta profvens antal är 96 (nittiosex). Profven voro uttagna af offentliga myndigheter samt försedda med certifikat om detta förhållande. Profven voro fördelade öfver hela landet i proportion till det inom de olika länen befintliga antalet bryggerier, och voro $\frac{2}{3}$ af profven från rena svagdricksbryggerier samt $\frac{1}{3}$ från bryggerier, som tillverka både öl och svagdricka.

59 stycken eller ungefär 61 % innehöllo en tillsats af sackarin.

Högaktningsfullt
för Zymotekniska Laboratoriet
Karl G. Ancker.
